

अगाधत्वं दुःप्रवेशत्वेन ॥ ४ ॥ सीतायाः पदं त्राणमुद्दिश्यागतौ ॥ पदं व्यवसितत्राणस्थानलक्ष्मांश्चिबस्तुषु ॥ ५ ॥ दशयोजनमाकाशं तावत्पर्यं तावकाशमावृत्य सन्निविष्टमि
त्यनुपंगः ॥ तत्त्वभूतं यथार्थमित्यर्थः ॥ ६ ॥ उपप्रदानं सीतायाः ॥ सात्वं सुग्रीवं प्रतिसाम भेदोवा तंप्रत्येव ॥ ७ ॥ आत्मनोर्थं तत्कालोचितकार्यं शुकमुवाचेत्यन्वयः ॥ सुग्रीवं प्र

अगाधश्चाप्रमेयश्च द्वितीयद्ववसागरः ॥ पुत्रौ दशरथस्येमौ भ्रातरौ रामलक्ष्मणौ ॥ ४ ॥ उत्तमोरूपसंपन्नौ सीतायाः पदमागतौ ॥ एतौ
सागरमासाद्य सन्निविष्टौ महाद्युते ॥ ५ ॥ बलं चाकाशमावृत्य सर्वतो दशयोजनं ॥ तत्त्वभूतं महाराजक्षिप्रं वेदितुमर्हसि ॥ ६ ॥ तव
दूता महाराजक्षिप्रमर्हति वेदितुं ॥ उपप्रदानं सात्वं वा भेदोवा तत्र प्रयुज्यतां ॥ ७ ॥ शार्दूलस्य वचः श्रुत्वा रावणो राक्षसेश्वरः ॥ उवाच सह
साव्यग्रः संप्रधार्यार्थमात्मनः ॥ शुकं साधुतदारक्षो वाक्यमर्थविदां वरं ॥ ८ ॥ सुग्रीवं ब्रूहि गत्वा श्रुराजानं वचनान्मम ॥ यथासंदेशम
क्लीबं श्लक्ष्णया परयागिरा ॥ ९ ॥ त्वं वै महाराजकुलप्रसूतो महाबलश्चर्क्षरजःसुतश्च ॥ न कश्चनार्थस्तव नास्त्यनर्थस्तथापि मे भ्रातृस
मो हरीश ॥ १० ॥ अहं यद्यहरं भार्या राजपुत्रस्य धीमतः ॥ किं तत्र तव सुग्रीवं किं किं चां प्रतिगम्यतां ॥ ११ ॥ न हीयं हरिभिर्लंकाप्राप्तुं शक्या
कथंचन ॥ देवैरपि सगंधर्वैः किंपुनर्नरवानरैः ॥ १२ ॥ स तदारक्षसे द्रेण संदिष्टो रजनीचरः ॥ शुको विहंगमो भूत्वा तूर्णमाप्नुत्य चां वरं
॥ १३ ॥ स गत्वा दूरमध्वानमुपर्युपरिसागरं ॥ संस्थितो त्यं वरं वाक्यं सुग्रीवमिदमब्रवीत् ॥ १४ ॥ तिसामभेदप्रयोगार्थमिति शेषः ॥ ८ ॥ तदेवाह
सुग्रीवमिति ॥ यथासंदेशं मत्संदेशप्रकारमनतिक्रम्य ॥ अक्लीबमकातरं ॥ ९ ॥ तवार्थः कोपि नास्ति रामसहायकरणेन प्राप्यं फलं नास्ति अनर्थश्च कश्चित्परिहर्तव्यो नास्ति ॥
अतो निष्प्रयोजनप्रवृत्तिरनुचितेति भावः ॥ यद्यपि वा कश्चिदर्थो रामनो जातः स्यात् तथापि मे भ्रातृसमोऽसि ॥ तथाचमद्विषये औदासिन्यमुचितमिति भावः ॥ १० ॥ ११ ॥
मद्वचनमनादृत्यागतेनापित्वयात्र किमपि न कर्तुं शक्यमित्याह ॥ न हीयमिति ॥ १२ ॥ शुको विहंगमो भूत्वा शुकपक्षी भूत्वा आप्नुत्य चां वरं जगामेति शेषः ॥ १३ ॥ सागर
स्योपर्युपरि सागरसमीपोर्ध्वदेशे ॥ १४ ॥